

საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37,

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 27

12 ოქტომბერი 2011 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება— 162500 მ³ ტევადობის (3564000 მ³ წლიური ტვირთბრუნვით) ნავთობტერმინალი.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი — შპს „ბათუმი პეტროლიუმ“ ქ. ბათუმი, თამარის დასახლება, ბნქ ტერიტორია.
3. განხორციელების ადგილი — ქ. ბათუმი, თამარის დასახლება, ბნქ ტერიტორია., სექტორი 30, კვარტალი 16, ნაკვეთები - 006, 007. კვარტალი 18 და ნაკვეთები - 005, 006, 008, 010, 011.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი — 19.09.2011წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ — შპს „წარმოების ეკოლოგია“.

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებები

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით შპს „ბათუმი პეტროლიუმ“-ის მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია 162500 მ³ ტევადობის (3564000 მ³ წლიური ტვირთბრუნვით) ნავთობტერმინალის საპროექტო დოკუმენტაცია.

ნავთობტერმინალის საქმიანობის სფეროა ნედლი ნავთობის და ნავთობპროდუქტების დროებითი დასაწყობება სარეზერვუარო პარკში და დანიშნულებისამებრ გადატვირთვა. პროდუქციის ძირითადი ნაწილის მიღება და გადატვირთვა ხდება საზღვაო და სარკინიგზო ტრანსპორტის საშუალებით. საცავი მდებარეობს ქ. ბათუმში, თამარის დასახლებაში, ტერიტორიის ფართობი შენობა-ნაგებობების ჩათვლით 29.864 ჰა-ს შეადგენს. რაც დასტურდება საჯარო რეესტრიდან ამონაწერით (საკადასტრო კოდები №№ 05.30.16.(006, 007); 05.30.18 (005, 006, 008, 010, 011)).

საწარმოს განთავსების ალტერნატივები არ არის განხილული, ვინაიდან ის არსებული ობიექტია.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად

ტერიტორიის ფონური მდგომარეობის შეფასებაში წარმოდგენილია: ზოგადი ფიზიკურ-გეოგრაფიული დახასიათება; საკვლევი ტერიტორიის გეოლოგიური პირობები; ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები; სეისმური პირობები; კლიმატი და მეტეოროლოგია; ბიომრავალფეროვნება; დაცული ტერიტორიები; კულტურული მემკვიდრეობა; სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა; ეკოლოგიური მდგომარეობის ანალიზი.

ტერმინალის ტერიტორიაზე განთავსებულია: დიზელის საწვავის, ბენზინის და ნედლი ნავთობის სარკინიგზო ვაგონ-ცისტერნებიდან ჩამოცლის; რეზერვუარებში გადატუმბვის და დროებით შენახვის; ტანკერებში ჩატვირთვის; სანიაღვრე, საწარმოო წყლების შუბლედური შეგროვების და გაწმენდის ტექნოლოგიური სისტემები და აგრეთვე დამხმარე დანიშნულების ობიექტები, მათ შორის: სარკინიგზო ესტაკადები; სატუმბო სადგურები; მეტალის რეზერვუარები; მიწისქვეშა და მიწისზედა მილსადენები; ღია და დახურული სადრენაჟო-საკანალიზაციო ქსელი; ლოკალური ნავთობდამჭერები; სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების სისტემები.

საწარმოო ტერიტორია მოიცავს „ბარცხანას“-სა და „სამება“-ს უბნებს.

ბარცხანას უბანი (ნედლი ნავთობის სარეზერვუარო პარკი) მდებარეობს ყოფილი ბნქ-ის ტერიტორიაზე, მდ. კუბასწყალის მარცხენა სანაპიროზე, სადაც განთავსებულია: სატუმბო სადგური; მიწისზედა, ვერტიკალური მეტალის რეზერვუარები; მიწისქვეშა და მიწისზედა მილსადენები; სახანძრო წყლის და ქაფის რეზერვუარები; ხანძარქრობის და მეხდაცვის სისტემები; სადრენაჟო-საკანალიზაციო ქსელი; ნავთობდამჭერები.

სარეზერვუარო პარკში არსებული რეზერვუარების ცალკეული ჯგუფებისათვის მოწყობილია საწარმოო-სანიადვრე წყლების შემკრები სისტემა ღია არხების სახით, რომლებიც გაერთიანებული კოლექტორის საშუალებით ჩართულია უბნის ნავთობდამჭერ ნაგებობაში, საიდანაც გაწმენდილი ჩამდინარე წყლები ჩაედინება მდ. კუბას წყალში.

“ბარცხანას” სარეზერვუარო პარკი შედგება 27 ვერტიკალური ცილინდრული რეზერვუარისგან. რეზერვუარების ფაქტიური მოცულობა შეადგენს 115636 მ³. სარეზერვუარო პარკს ემსახურება ნავთობდამცლელი ესტაკადა, რომელიც უზრუნველყოფს ერთდროულად 30 სარკინიგზო ვაგონ-ცისტერნის დაცლას. დღე-ღამეში საშუალოდ ხდება 120 ვაგონ ცისტერნის ჩამოსხმა რაც წლიურად შეადგენს 2592000 მ³. “ბარცხანას” სარეზერვუარო პარკში დამონტაჟებული ტუმბოს წარმადობა შეადგენს 515 მ³/სთ. სარკინიგზო ესტაკადაზე 30 ვაგონ ცისტერნის ერთდროულად დაცლა ხდება 3 საათისა და 30 წუთის განმავლობაში. რეზერვუარები აღჭურვილი არ არის ნახშირწყალბადების ორთქლის დამჭერი ფილტრებით.

უბანი “სამება” (ნათელი ნავთობპროდუქტების სარეზერვუარო პარკი) მდებარეობს ყოფილი ბნქ-ის ტერიტორიაზე, მდინარე კუბასწყალის მარცხენა სანაპიროზე. ნათელი ნავთობპროდუქტების უბნის ტერიტორიაზე განთავსებულია: სარკინიგზო ესტაკადა; სატუმბო სადგური; მეტალის რეზერვუარები; მიწისქვეშა და მიწისზედა მილსადენები; სადრენაჟო-საკანალიზაციო ქსელი; ნავთობდამჭერები; სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების სისტემები.

სარეზერვუარო პარკის შევსება ხდება სარკინიგზო ესტაკადის საშუალებით, რომელიც განთავსებულია მდ. კუბასწყალის მარჯვენა სანაპიროზე. საზღვაო ტრანსპორტში პროდუქციის ჩატვირთვა ხორციელდება უბანზე არსებული სატუმბო სადგურის საშუალებით.

“სამებას” სარეზერვუარო პარკის ტერიტორიაზე რეზერვუარების საპროექტო მოცულობა შეადგენს 36500 მ³, მაგრამ იმის გათვალისწინებით, რომ რეზერვუარების შევსება მუშაობის პროცესში ხდება გარკვეულ დონემდე ამიტომ რეზერვუარების ფაქტიური მოცულობა შეადგენს 35052 მ³. სარეზერვუარო პარკს ემსახურება ნათელი ნავთობპროდუქტების ჩამომსხმელი ესტაკადა („სამება“) ერთდროულად 15 სარკინიგზო ვაგონ ცისტერნის ჩამოსხმით. დღე-ღამეში საშუალოდ ხდება 45 სარკინიგზო ვაგონ ცისტერნის დამუშავება, რაც შეადგენს 2700 მ³ (972000 მ³/წელ). იმის გათვალისწინებით, რომ სარეზერვუარო პარკს შეუძლია მუშაობა ბენზინის ან დიზელის საწვავის მიღება-განთავსებაზე, წლიური წარმადობა ბენზინის მიღების შემთხვევაში შეადგენს 729000 მ³, ხოლო დიზელის საწვავისა კი 826000 მ³-ს. “სამებას” სარეზერვუარო პარკში დამონტაჟებული ტუმბოს წარმადობაა 410 მ³/სთ. “სამების” სარკინიგზო ესტაკადაზე 15 ვაგონ-ცისტერნის ერთდროულად დაცლა ხდება 2 საათისა და 12 წუთის განმავლობაში. რეზერვუარები აღჭურვილი არ არის ნახშირწყალბადების ორთქლის დამჭერი ფილტრებით.

სარეზერვუარო პარკში ზოგიერთ რეზერვუარების ჯგუფს გააჩნია რკინა-ბეტონის კონსტრუქციების შემოზღუდვა, ხოლო დანარჩენებზე მოწობილია გრუნტის შემოზღუდვა. რეზერვუარების ყველა ჯგუფების შემოზღუდვის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია და ავარიული დაღვრის შემთხვევაში უზრუნველყოფილი იქნება ნავთობპროდუქტების გავრცელების აღკვეთა.

„სამებას“ უბნის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი საწარმო-სანიადვრე წყლების შეგროვება და ლოკალური გაწმენდა ხდება საკუთარი საკანალიზაციო სისტემის და ნავთობდამჭერი ნაგებობის საშუალებით. ნავთობდამჭერის გავლის შემდგომ ჩამდინარე წყლები ჩართულია ბარცხანას უბნის ნავთობდამჭერში, საიდანაც გაწმენდილი წყალი ჩაედინება მდ. კუბასწყალში.

საწარმოს დაბინძურების წყაროებია: ნათელი ნავთობპროდუქტების (ბენზინი, დიზელი) საცაგები; ნედლი ნავთობის საცაგები; ბარცხანას ნავთობდამჭერი; ცენტრალური ნავთობდამჭერი; ნედლი ნავთობის მიმღები საქაჩი; ნათელი ნავთობპროდუქტების მიმღები; ნედლი ნავთობისა და ნათელი ნავთობპროდუქტების ტანკერებში ჩასატვირთი სატუმბი სადგური.

საწარმოს საქმიანობის შედეგად ატმოსფეროში გამოყოფილი მავნე ნივთიერებებიდან აღწერილია ნაჯერი ნახშირწყალბადები (C₁- C₅), (C₆- C₁₀), (C₁₂- C₁₉),

ამილენი, ბენზოლი (C_6H_6), ტოლუოლი (C_7H_8), ეთილბენზოლი, ქსილოლი (C_8H_{10}), გოგირდწყალბადები. განხილულია გაფრქვევის სიმძლავრეები, გამოყოფილია საშიშროების კლასი და შედარებულია ზღვ-ს მნიშვნელობებთან.

საწარმოში წყალი გამოიყენება - საყოფაცხოვრებო, საწარმოო (რეზერვუარების რემონტისას გარეცხვა, სატრანსპორტო ესტაკადების წმენდარეცხვა, მილსადენების და დანადგარების ჰიდრაულიკური გამოცდა, ტუმბოს საკისრების გაცივება, რეზერვუარების მორწყვით გაგრილების სისტემები) და სახანძრო მიზნებისათვის.

საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის წყლის აღება ხდება ქ. ბათუმის მუნიციპალური წყალსადენის ქსელიდან, წყლის ხარჯი შეადგენს $7300 \text{ მ}^3/\text{წელ}$.

საწარმოს ტექნიკური წყალმომარაგება ხორციელდება მდ. ყოროლისწყალზე არსებული წყალმიმღები ნაგებობებიდან. წყალაღების წერტილებში არსებულ კაშხლებთან მოწყობილია თევზსავალი არხები. ტექნიკური წყალი, დაახლოებით 4700 მეტრი სიგრძის მაგისტრალური მილით და შემდეგ, ბნქ-ს ტერიტორიაზე არსებული გამანაწილებელი რგოლური ქსელის გავლით მიეწოდება ტერმინალის ყველა საწარმოო უბანს. პროექტით გათვალისწინებული ტექნიკური წყლის ხარჯი იქნება - $100 \text{ მ}^3/\text{სთ}$, $800000 \text{ მ}^3/\text{წელ}$.

საწარმოს ტერიტორიაზე განლაგებულია „ბარცხანა“ და „ცენტრალური“ საწარმოო-სანიადვრე წყლების გამწმენდი სისტემები. ნავთობდამჭერები უზრუნველყოფს საწარმოო უბნებიდან შუალედური ნავთობდამჭერების გავლით მოწოდებული საწარმოო, სასაქონლო და სანიადვრო წყლების ნორმატიულ დონემდე გაწმენდას.

სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის (ფეკალური წყლები) გამოყენებული წყლების ჩაშვება ხორციელდება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ ამოსაწმენდ ორმოში, რომლის გატანაც განხორციელდება საასენიზაციო სამსახურის მიერ. ხოლო საშხაპეებიდან და სასადილოდან წარმოქმნილი წყლები საერთო სანიადვრე კანალიზაციის საშუალებით ხვდება „ბარცხანას“ ნავთობდამჭერში, საიდანაც ხვდება მდინარე კუბასწყალში.

საწარმოო წყლების (საწარმოო მიზნებისათვის გამოყენებული ტექნიკური წყალი, ნავთობისა და ნათელი ნავთობპროდუქტების რეზერვუარებიდან ჩაშვებული სასაქონლო წყალი, სანიადვრე და მონარეცხი წყლები სარეზერვუარო პარკების ტერიტორიიდან) ჩაშვება ხდება ორ წერტილში:

ჩაშვების წერტილი №1 - სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების („ბარცხანას“ სარეზერვუარო პარკიდან, „სამება“-ს ნათელი ნავთობპროდუქტების ჩამომსხმელი ესტაკადიდან, სარეზერვუარო პარკი „სამებას“ ნათელი ნავთობპროდუქტების შენახვის პარკიდან საწარმოო და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები, ადმინისტრაციული შენობიდან – საშხაპების, ლაბორატორიისა და სასადილოს) გაწმენდა ხდება „ბარცხანას“ სარეზერვუარო პარკის გამწმენდ ნაგებობაზე (ნავთობდამჭერზე), გაწმენდის შემდეგ ჩამდინარე წყალი ჩაედინება მდ. კუბასწყალში, ზღვის შესართავიდან 285 მ-ის დაშორებით.

ჩაშვების წერტილი №2 - საწარმოო-სანიაღვრე წყლების (ნავთობპროდუქტების ჩამომსხმელი ესტაკადიდან სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები, ბნქს ტერიტორიიდან სანიაღვრე წყლები, აგრეთვე უხვი ნალექიანობის პერიოდში „ბარცხანას“ ნავთობდამჭერიდან გადაქაჩული წყალი) გაწმენდა ხდება ცენტრალურ გამწმენდ ნაგებობაზე (ნავთობდამჭერზე), გაწმენდის შემდეგ ჩამდინარე წყალი ჩაედინება მდ. კუბასწყალში, ზღვის შესართავიდან 100 მ-ის დაშორებით.

ტერმინალის ტერიტორიაზე ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისათვის გათვალისწინებულია ხანძარჩაქრობის მოძრავი საშუალებები და მოწყობილია წრიული მისასვლელი ავტოგზა. ასევე საწარმოს გააჩნია 2000 მ³ მოცულობის ტექნიკური წყლის რეზერვუარი. ხანძრის ჩაქრობა განხორციელდება საშუალო ჯერადობის ქაფით. ნავთობპროდუქტების რეზერვუარების გაცივება მოხდება წყლით ხანძარსაწინააღმდეგო რეზერვუარებიდან.

ობიექტზე მოსალოდნელია შემდეგი სახის ნარჩენების წარმოქმნა: საყოფაცხოვრებო ნარჩენები; საწარმოო ნარჩენები.

საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება, სეპარაცია და განთავსება ხდება სპეციალურ სტაციონალურ კონტეინერებში. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა მოხდება ქ. ბათუმის დასუფთავების მუნიციპალური სამსახურის მიერ შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე.

ნავთობტერმინალის მიმდინარე საქმიანობის პროცესში ადგილი აქვს შემდეგი სახის სამრეწველო ნარჩენების წარმოქმნას: ნავთობით და ნახშირწყალბადებით დაბინძურებული თხევადი ნარჩენები; ნავთობით და ნახშირწყალბადებით დაბინძურებული ნიღაბები და გრუხტი; ხავთობშლამები; მეტალური ნარჩენები; რეზინის და პოლიმერული ნარჩენები.

ტერმინალის ტერიტორიაზე დანერგილია ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების მეთოდი, რისთვისაც შექმნილია სპეციალური კონტეინერები. კონტეინერები ნარჩენების სახობების მიხედვით შედგებილია სხვადასხვა ფერის საღებავით და გაკეთებული აქვს შესაბამისი აღნიშვნები.

ტერმინალის მიმდინარე საქმიანობის პროცესში ნიადაგის და წყლის გარემოს დაცვის სფეროში მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს საწარმოო უბნებზე არსებული ნავთობის ნახშირწყალბადებით ისტორიულად დაბინძურებული ტერიტორიები. აღნიშნული ტერიტორიების ექსპლუატაციის ხანგრძლივი პერიოდების განმავლობაში პრაქტიკულად არ ჩატარებულა ნიადაგისა და გრუნტის დაბინძურების აღკვეთის ღონისძიებები და დაბინძურებული ტერიტორიების რეკულტივაციის მნიშვნელოვანი სამუშაოები..

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელების ეკოლოგიურ-ეკონომიური შეფასება: პროექტის განხორციელების შემდგომი სიტუაციის ანალიზი; გარემოზე დადგენილ ზემოქმედებათა ფაქტორების შედეგად მიღებული „გარემოს მოსალოდნელი მდგომარეობის“ პროგნოზი; გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმების შემუშავების წინადადებები პროექტის განხორციელების, მიმდინარე მდგომარეობისა და დასრულების ეტაპებისათვის; საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, გარემოს წინანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის გზები და საშუალებები.

გზმ-ს ანგარიშთან ერთად წარმოდგენილია, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვებ გაფრქვევის ნორმების პროექტი, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში და ჩამდინარე წყლებთან ერთად ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმატივები, რომელიც შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნების საფუძველზე შეთანხმებულია გარემოს დაცვის სამინისტროსთან.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

შპს „ბათუმი პეტროლიუმ“-ის ხელმძღვანელობა ვაღდებულება:

1. საქმიანობა განახორციელოს გ.ზ.შ.-ს ანგარიშით წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, შემარბილებელი და პროფილაქტიკური ღონისძიებების გეგმების, აგარიული სიტუაციების თავიდან აცილების ღონისძიებებისა და რეაგირების გეგმის შესაბამისად;
2. უზრუნველყოს 2009-2013 წლებში დაგეგმილი საერვაბილიტაციო ღონისძიებების შესრულება, რომლის შემდეგ პრაქტიკულად გადაწყდება ტერმინალის ტერიტორიაზე არსებული ისტორიული დაბინძურებით გამოწვეული გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემცირების საკითხი.
3. უზრუნველყოს ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, აღრიცხვა, დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომი მართვის (გადამუშავება, გაუვნებლობა ან განთავსება) მიზნით შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციებზე გადაცემა;
4. უზრუნველყოს ჩამდინარე წყლებთან ერთად ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) შეთანხმებული ნორმების დაცვა.
5. უზრუნველყოს “ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში” წარმოდგენილი გაფრქვევის წყაროების პარამეტრებისა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების დაცვა;

საწარმოს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღებიდან:

- ცხრა თვის ვადაში, ნედლი ნავთობის სარეზერვუარო პარკის განთავსების უბანზე არსების ჰერმეტიზაციისა და გრუნტის წყლების

დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით არსებული საკანალიზაციო სისტემის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქციის სამუშაოების ჩატარება;

- ცხრა თვის ვადაში, ნავთობპროდუქტების რეზერვუარების სასუნთქ სარქველებზე ამრეკლი დისკების დამონტაჟება გაფრქვევათა ინტენსივობის შემცირების მიზნით;
- ცხრა თვის ვადაში ნავთობდამჭერ ნაგებობის სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარება გამწმენდის ეფექტურობის ამაღლების მიზნით;
- ხუთი თვის ვადაში გარემოს დაცვის სამინისტროში წარმოდგენილ იქნას სარეაბილიტაციო ღონისძიებების გეგმა, სადაც მითითებული იქნება გარემოსდაცვით საკითხებზე პასუხისმგებელი პირი. აღნიშნული საკითხი უნდა აისახოს გარემოსდაცვითი მართვის გეგმაში;
- სამი თვის ვადაში შეიმუშაოს გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, სადაც ასახული იქნება ბიომრავალფეროვნებაზე შესაძლო ზემოქმედებისა და ასევე წყალზე ლაბორატორიული დაკვირვების საკითხები, ბიომრავალფეროვნების დაცვის მიზნით;
- სამი თვის ვადაში შემუშავებულ იქნას ისტორიულად დაბინძურებული ნიადაგების გაუვნებელყოფის გეგმა-გრაფიკი.

IV. დასკვნა

შპს „ბათუმი პეტროლიუმ“-ის მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილ 162500 მ³ ტევადობის (3564000 მ³ წლიური ტვირთბრუნვით) ნავთობტერმინალის მიმდინარე საქმიანობის სანებართვო დოკუმენტაციის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და
ინსპექტირების დეპარტამენტის უფროსი

ნიკოლოზ ჭახნაკია
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

ბ. ა.